

DÁLNICE PRO BOHEMISTY

*Slovníky, bibliografické databáze a další informační zdroje
Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i.*

Pavel Janáček

FF MU

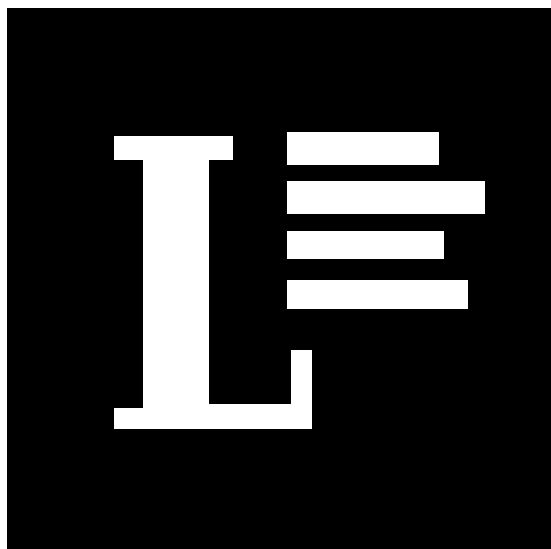
Brno 2. 10. 2017

janacek@ucl.cas.cz

www.ucl.cas.cz

Obsah

- ÚČL AV ČR: Kdy, kde, kdo, co?
- Hledám bibliografické informace
- Hledám slovníková hesla
- Hledám texty (literární, o literatuře)
- Případ Hlaváček, Weiner, Havel
- Další informační zdroje ÚČL AV ČR
- Najdete nás: na sociálních sítích, na webu

VÝZKUMNÁ INFRASTRUKTURA
ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU, V. V. I.

Všechny následující služby jsou
dostupné přes:

www.ucl.cas.cz,

bibliografické databáze také přes:

<http://clb.ucl.cas.cz>.

ÚČL AV ČR: Kdy?

- 1890 Česká akademie věd a umění, III. třída
- 1911 Kancelář slovníku jazyka českého
- 1935 Literárněhistorická společnost československá
- 1947 Ústav pro českou literaturu ČAVU
- 1953 ČSAV
- 1961 brněnská pobočka ÚČL
- 1970 Ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV
- 1993 Ústav pro českou literaturu AV ČR
- 2007 veřejná výzkumná instituce
- 2016 Česká literární bibliografie zařazena na Mapu velkých výzkumných infrastruktur ČR pro výzkum, vývoj a inovace

Literatura: [Pokorná 1998](#), [ÚČL AV ČR 2010](#), [Web ÚČL](#)

ÚČL AV ČR: Kde?

Brno, Květná 8

Knihovna a výstřižkový archiv: ST
12-16, přednostně po předchozí
dohodě tel. 543 211 868, 775 623
202, e-mail: vrbova@brno.cas.cz

Praha, Na Florenci 3 (vedle Masarykova nádraží)

Knihovna: PO-PÁ 10-18

Na síti: www.ucl.cas.cz

Na Florenci 1420/3 – I.

- Zahrada objektu čp. 1025
- 1861 jednopatrový pozdně klasicistický dům, majitel J. F. Hübel, návaznost na vedlejší manufakturu na kameninu
- 1879 sklad zemědělských strojů Jos. S. Vilímek, kůlna „Šlemovna“ (vyplavování kaolinu)
- 1891 ateliér malíře Kamila Stuchlíka
- 1926-28 podle návrhu [Josefa Karla Říhy](#) funkcionalistický palác pro železářskou společnost Ferra, patřící rodině Bondyů
- Mezi válkami: papírenské velkoobchody Emil Eisenstein a Fr. Wiesner, Zemědělská poradna pro ledek, zastoupení společnosti automobilů Schiller – Lorrain, Nemocenská pojišťovna soukromých úředníků

Na Florenci 1420/3 – II.

- do 1947 obchod se spojovacím materiálem, drátěným zbožím, řetězy
- 1949-61 národní výbor pro Prahu 3, od 50. let do majetku nakladatelství Svoboda
- 1954-59 Rudé právo,
- 1962 Krátký film
- 70. a 80. léta – odbyt Odeonu, nakladatelství Svoboda, redakce Kmene apod.
- 1992 Nakladatelství Svoboda
- 1998 Akademie věd ČR: ÚČL, ÚJČ, Kabinet klasických studií, Etnologický ústav včetně Kabinetu dějin hudby, Masarykův ústav, redakce Vesmír...

ÚČL AV ČR: Kdo?

Velké postavy dějin české literární vědy v čele ústavu

1. **Jan Mukařovský** – teoretik a estetik, prominentní člen Pražského lingvistického kroužku, 50. léta / [klik](#)
2. **Felix Vodička** – literární historik, prominentní člen Pražského lingvistického kroužku, 60. léta / [klik](#)
3. **Zdeněk Pešat** – literární historik, příslušník tzv. druhé generace Pražské školy, 90. léta / [klik](#)
4. **Vladimír Macura** – literární historik, semiotik kultury inspirovaný Tartuskou školou a francouzským strukturalismem, 90. léta / [klik](#)

Dnes: V ÚČL vždy působili také významní spisovatelé a básníci, aktuálně třeba Daniela Hodrová ([klik](#)) nebo Petr Hruška ([klik](#)). Velikost: 50-70 odborných a vědeckých pracovníků, z toho 20 postgraduálních studentů.

E-kniha K historii Ústavu pro českou literaturu AV ČR (2012) – [zde](#) nebo [zde](#)

ÚČL AV ČR: Co?

- Pozice v rámci oboru: daleko od PNP, blízko k univerzitám:
 - výuka na univerzitách,
 - postgraduální studium,
 - mezinárodní studentská konference ([klik](#)).
- Rozpočet: 60 -70 % institucionálních prostředků, 40- 30 % účelových prostředků:
 - R očně 150-300 odborných publikací, z toho 5-15 knih,
 - 2. největší oborová bibliografie v ČR (po medicínské),
 - největší specializovaná knihovna na světě,
 - 7. největší digitální knihovna v ČR,
 - evropsky unikátní retrospektivní bibliografie článků o literatuře z českojazyčných a německojazyčných časopisů vydávaných v českých zemích 1775-1945 (1,7 mil. záznamů),
 - 14 tisíc vypůjčených knih ročně,
 - 50-100 tisíc dotazů zodpovězených prostřednictvím internetových aplikací měsíčně,
 - vydavatel odborné literatury a zejména časopisu Česká literatura ([klik](#)): ERIH, SCOPUS, WoS.

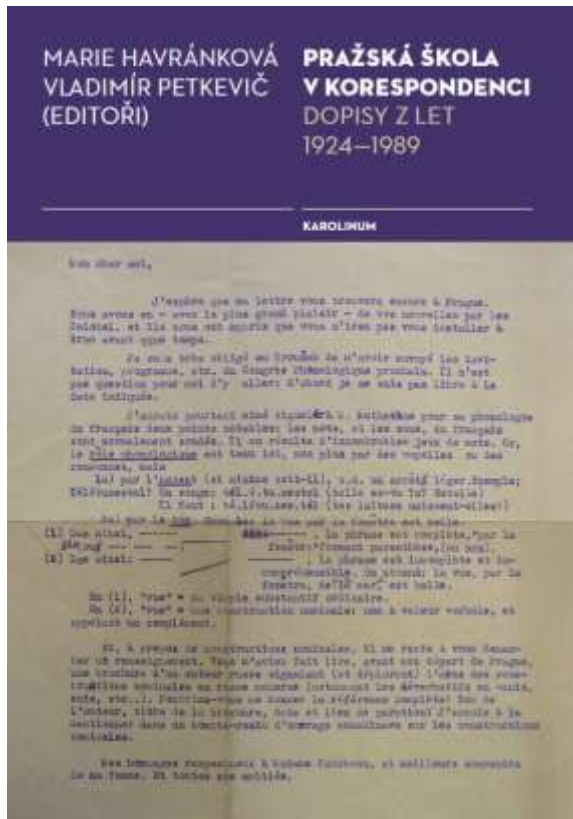
ÚČL AV ČR: Co?

1. **„Čistá věda“:** Studie, knihy či edice vědeckých osobností nebo malých autorských kolektivů.
2. **Syntetické a referenční práce nebo ediční projekty**, které nemohou vzniknout jinde než v mimouniverzitní instituci základního výzkumu:
Tzv. akademické [Dějiny české literatury](#), 4 svazky, 1960-1969 (1995), Dějiny české literatury 1945-1989, 4 svazky, 2007-2008 ([klik](#)), Lexikon české literatury, 4 díly, 7 svazků, 1985-2008 ([klik](#)), Slovník českých spisovatelů od roku 1945, 1995-1998, Slovník české literatury po roce 1945, od 2006, on-line, Česká elektronická knihovna (definitivní od 2005, on-line), Statistické průzkumy čtenářů a čtení v ČR (zatím 2007, 2010, 2013), V souřadnicích volnosti (2008), V souřadnicích mnohosti (2014), V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v české kultuře 1749-2014 (2015) Centrum literární lexikografie, centrum digitálního vědeckého vydávání literárních památek
3. **Informační služby** domácí i zahraniční veřejnosti, škole a studentům
Vzdálené služby prostřednictvím internetu: Databáze, eknihy, výukové materiály.
Služby na místě (knihovny, kopie staročeských textů, bibliografické služby, biografický archiv, konzultace, organizace odborných a popularizačních přednášek.
Od 2013: > 1.000 000 návštěv na serverech ÚČL.

Dálnice pro bohemistiku: Projekty z okruhů 2 a 3, jejich konverze do digitální podoby a zpřístupňování na internetu. Z veřejných prostředků kvalitní informace zdarma všem.

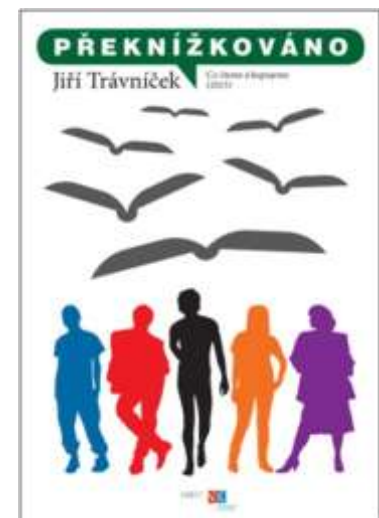
ÚČL AV ČR 2014-2015

Péče o Pražskou školu

ÚČL AV ČR 2014-2015

Nové referenční knihy

ÚČL AV ČR 2014-2015

Nové referenční knihy

Hledám bibliografické informace

Česká literární věda – zakonzervované rozhraní ISIS do 31. 7. 2012 ([klik](#)), platné rozhraní ALEPH od 1. 8. 2012 a zpětné doplňování ([klik](#))
svazek bibliografických databází; od roku 1945 do současnosti, téměř 1000 titulů denního tisku, odborných periodik, periodických sborníků, odborné monografie; domácí věda, kritika, publicistika + exilové časopisy a knihy 1948-1989, z období 1945-1960 i česká beletrie, více než 406 tis. záznamů

Retrospektivní bibliografie české literatury 1770-1945 ([klik](#))

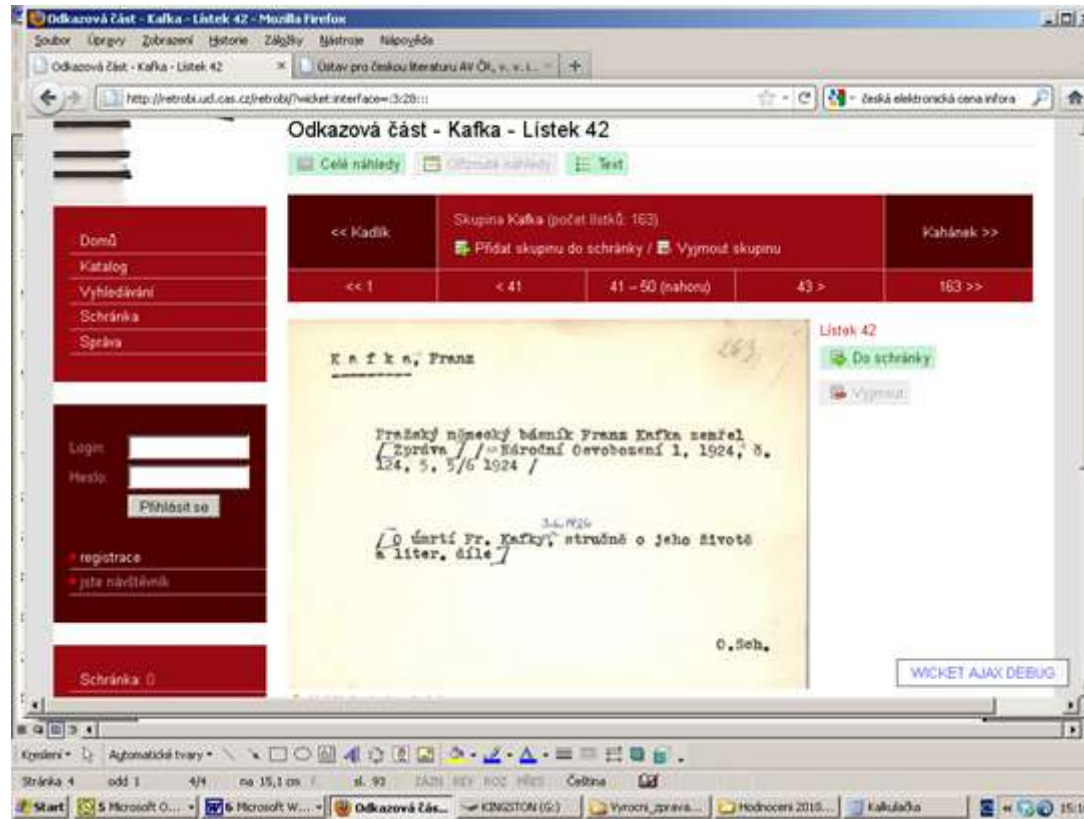
lístková kartotéka ([klik](#)); 1,7 mil. záznamů; literární texty, texty o literatuře v českých a německých časopisech z českých zemí od počátků tzv. národního obrození a moderního periodického tisku do konce druhé světové války, nejen kritika, věda či publicistika, ale i povídky, básně, eseje, nejen národní literatura, ale i překlady nebo texty o jiných literaturách; kartotéka přístupná zájemcům od studentů připravujících bakalářské či diplomové práce „výše“, v současnosti převáděna na internet

V oblasti článkové bibliografie dosud ČLB chybí soustavně zpracovat:

1. období 1945-současnost – světové literatury
2. období 2003-2016 – český literární internet (V SOUČASNOSTI JIŽ PROBÍHÁ EXCERPCE díky OP VVV)
3. samizdatové časopisy 1948-1989 - EXCERPCE ZAHÁJENA 2016
knižní nebo časopisecky publikované bibliografie jednotlivých samizdatových časopisů, nejlepším pramenem Knihovna Libri prohibiti (zakladatel J. Gruntorád), Praha, Senovážné náměstí ([klik](#))

Knížní bibliografie pro české země: Katalog knihovny ÚČL ([klik](#)), rozhodující ovšem: Česká národní bibliografie (20. století) - [klik](#), Bibliografie 19. století - [klik](#), Knihopis Digital - České prvotisky a staré tisky (1476-1800) – [klik](#); Cizojazyčné bohemikální tisky (1501-1800) - [klik](#).

Retrospektivní bibliografie české literatury 1775-1945

Hledání podle katalogu:

Autorská část: Jaké texty Franze Kafky vyšly v českém periodickém tisku? ([klik](#))

Odkazová část: Jaké texty o Franzi Kafkovi vyšly v českém periodickém tisku? ([klik](#))

Fulltextové vyhledávání: +franz +kafka +tribuna ([klik](#))

Retrospektivní bibliografie české literatury 1775-1945

Fulltextové vyhledávání:

Platila české spisovatele vídeňská vláda?

+stipend* +rak*

Pomůžeme panu prezidentovi?

+Peroutka +Hitler

+Peroutka +Přítomnost /// +Peroutka +LN

+Peroutka +[1938 TO 1939]

Proč jsme nenalezli článek „Hitler je gentleman“?

- Hypotéza 1: Peroutka nenapsal takový článek.
- Hypotéza 2: Článek leží vně excerpčního profilu bibliografie.
 - Jak interpretovat výsledek hledání?

Digitální archiv Přítomnosti ([zde](#))

Hledám slovníková hesla

Knižně

- 1964: **Slovník českých spisovatelů**. Red. J. Opelík, R. Havel ad.
- 1973 **Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století**
- 1984 (2. vydání) **Slovník literární teorie**. Red. Š. Vlašín a kol.
- 1985-2008: **Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce**, 4 díly, 7 svazků. Red. V. Forst, J. Opelík, L. Merhaut a další (znám jako Lexikon)
- 1988 **Slovník světových literárních děl**. 2 díly. Red. V. Macura ad.
- 1988 **Průvodce po světové literární teorii**. Red. M. Zeman
- 1990 **Slovník básnických knih**. Díla české poezie od obrození do roku 1945. M. Červenka, Z. Pešat, J. Med, V. Macura
- 1994 **Slovník české prózy 1945-1994**. Red. B. Dokoupil, M. Zelinský
- 1995 **A. Zach: Kniha a český exil 1949-1990**
- 1995-1998: **Slovník českých spisovatelů od roku 1945**. 2 díly. Red. P. Janoušek ad.
- 1999 **Exilová periodika (po 1945)**. M. Příbáň, J. Gruntorád ad.
- 2002 **Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000**. 1 sv. Red. B. Dokoupil
- 2006 **A. Nüning a kol.: Lexikon teorie literatury a kultury (tzv. Metzlerův slovník)**. Red. čes. vydání J. Trávníček, J. Holý
- 2014 **M. Příbáň a kol.: Česká literární nakladatelství 1949-1989**

Digitálně / Na síti

- Edice E: e-kniha ve formátu PDF**
- 1998 CD-ROM **Česká literatura po roce 1945**, vydala společnost **Infiniti Media**
- 1999 CD-ROM **Lexikon české literatury A-R (díl 1-3)**, **Infiniti Media**
- Edice E: e-kniha ve formátu PDF**
([klik](#))
- Slovník české literatury po roce 1945**. Red. M. Příbáň a kol (od 2006) ([klik](#))
- A Zach: Slovník českých nakladatelství 1849-1949** (od 2007) ([klik](#))
- Budoucnost (?)**
Česká literární encyklopedie
Česká kulturní encyklopedie

Lexikon (do 1945) / Slovník po roce 1945

Autoři – nakladatelství – časopisy – díla
1500+ hesel

Záhloví – charakteristika – životopis – literární životopis – výklad / vnořená hesla děl –
primární bibliografie – sekundární bibliografie
různé typy hesel na příkladu: Milan Kundera ([klik](#))

Lexikon české literatury: 3700+ hesel, obdobná struktura, promyšlená koncepce, náročné zpracování - etalon české literární lexikografie

Hledám texty (literární, o literatuře)

Česká elektronická knihovna – Poezie 19. a počátku 20. století, 2005- ([klik](#))

- od Thámových almanachů po Richarda Weinera
- zpřístupňuje 1700 básnických knih česky psané poezie 19. a počátku 20. století
- je nejrozsáhlejší fulltextovou databází svého typu na českém internetu
- přináší kompletní veršované dílo nejvýznamnějších básníků české novodobé literatury (např. K. H. Mácha, K. J. Erben, K. Havlíček Borovský, J. Neruda, J. Vrchlický, O. Březina)
- nabízí možnost fulltextového i strukturovaného vyhledávání v obsažených textech
- poskytuje nástroje pro analýzu textu (statistiky, abecední a frekvenční slovníky apod.)
- u řady titulů nabízí vedle textu knih i jejich obrazovou podobu

Edice E, 2007- ([klik](#))

- založena 2007 jako prostor pro zveřejnění sborníků ze sympozií, konferencí a kolokvií (elektronické vydání, reprodukce knižních sborníků v PDF)
- současně zpřístupňuje ve formátu PDF významné knižně vydané publikace vzniklé v průběhu více jak šedesáti let na půdě našeho pracoviště
- v této oblasti se soustřeďuje na prezentaci klíčových kolektivních děl a velkých edic literárních děl (antologie, spisy)
 - Dějiny české literatury. Díl 1-4 ([klik](#)), Soubor díla F. X. Šaldy. Sv. 1-21 ([klik](#))
 - Spisy Vladislava Vančury (2x), Výbor české literatury ... od počátků po dobu Husovu ([klik](#)), ... doby husitské 1, 2, Avantgarda známá a neznámá. Díl 1-3 ([klik](#)), Ž dějin českého myšlení o literatuře. Antologie k Dějinám české literatury 1945-1990. Díl 1-4 ([klik](#))
 - Editor a text ([klik](#)), Slovník českých spisovatelů 19. a počátku 20. století ([klik](#))

Digitální archiv časopisů, 2001- ([klik](#))

- ve spolupráci s Masarykovým ústavem – Archivem AV ČR a Divadelním ústavem
- více než 50 titulů literárních a kulturních periodik z fondů knihoven uvedených institucí
- vyhledávání na rovině bibliografických údajů

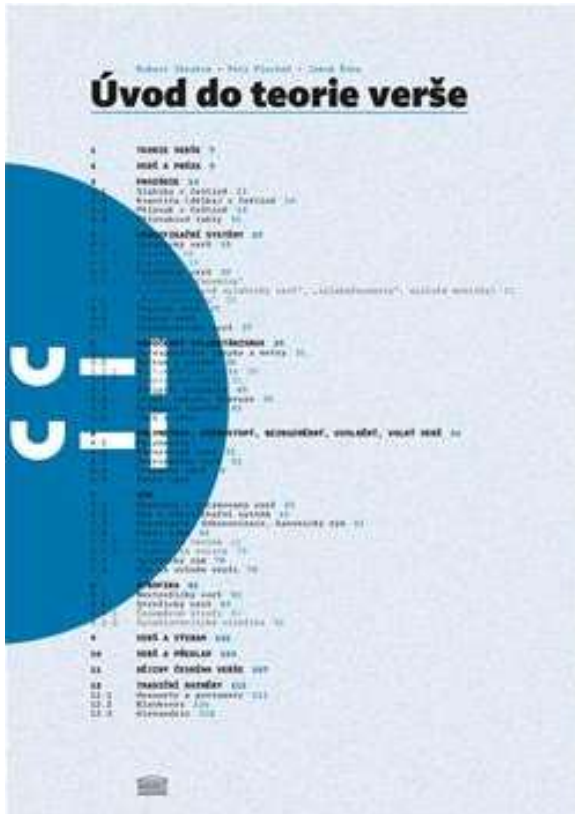
Digitální archiv populární literatury, 2013- ([klik](#))

- ve spolupráci s Masarykovým ústavem – Archivem AV ČR a Divadelním ústavem
- více než 50 titulů literárních a kulturních periodik z fondů knihoven uvedených institucí

Pracuju s texty (literárními)

Korpus českého verše, 2014- ([zde](#))

- využití textového materiálu České elektronické knihovny – Poezie 19. a počátku 20. století
- Automatický počítačový popis všeho, co je na poezii „pravidelné“: rozměr verše, strofická výstavba, rýmy, pevné žánry
- Vizualizace odpovědí na databázové dotazy
- Dokonalejší frekvenční slovníky než ČEK
- Další aplikace: klíčová slova, měření eufoničnosti

The image is a screenshot of a web browser displaying the website of the 'Versologický tým' (Versology team). The website header features the team's logo and name, along with the text 'Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.'. Below the header, there is a navigation menu with links such as 'Úvod', 'O nás', 'Úvodní tjáry', 'Korpus Českého verše', 'On-line nástroje', 'Publikace / Projekty', 'Ke stažení', 'Spolupráce', 'Kontakt', and 'Odkazy'. The main content area is titled 'ÚVOD DO TEORIE VERŠE - CVIČEBNICE' and includes a search form with fields for 'průběh' and 'hledat', a 'Vyhledat' button, and a 'Přihlásit se' button. Below the search form, there is a section titled 'O APLIKACI' which contains several small panels with text and a pie chart. The footer of the website provides contact information for the team, including an address in Prague, a phone number, and an email address.

Česká knižnice a ÚČL

Případ Hlaváček – 1

The screenshot shows a web browser window displaying the page for Karel Hlaváček's poem "Pozdě k ránu" (1896) on the website "Česká elektronická knihovna". The page title is "Hlaváček, Karel: Pozdě k ránu (1896)". The page content includes a table of bibliographic data, a list of links, and the text of the poem in two columns.

Česká elektronická knihovna
Plnotextová databáze české poezie 19. a počátku 20. století

Hlaváček, Karel: Pozdě k ránu (1896)

[Text sbírky bez obsahu](#) | [Text sbírky s obsahem](#) | [Statistika sbírky](#) | [Nápověda](#)

Verze: ediční diplomatická obě současně

[Údaje o knize](#) | [Popis knihy](#) | [Ediční poznámka](#) | [Obrazový doprovod](#) | [Uživatelské poznámky](#)

Nakladatelské údaje:	Moderní revue; Stívín, Emanuel (Praha Moderní revue 32 Poštovská ulice 32 1896 - Tiskem Em. Stívína v Praze)
Místo:	Praha
Vydání:	[1.]
Počet stran:	48

Svou violu jsem naladil co možno nejhlouběji.

Svou violu jsem naladil co možno nejhlouběji
a tichý doprovod k ní pozdě za večera pěji.

Hráč náruživý zádumčivých, sešeřelých nálad,
chci mít divné kouzlo starých, ironických ballad.

A na zděděnou violu svou těm jen, těm jen hraji,
jž k ránu v nocích nejistých do dáleč naslouchají...

Mé melodie chtějí mít smutek všeho toho,
co rostlo, vykvetlo a zrálo marně, pro nikoho.

A mít toho naději a neurčitou něhu,
co vzkličiti chce v těžké púdě dalekého běhu,

A mít zvuk, jenž nesmělý, přec jemný, smysly mámi,
jak chvění silných drátů utlumených sordinami.

Svou violu jsem naladil co možno nejhlouběji.

Svou violu jsem naladil co možno nejhlouběji
a tichý doprovod k ní pozdě za večera pěji.

Hráč náruživý zádumčivých, sešeřelých nálad,
chci mít divné kouzlo starých, ironických ballad.

A na zděděnou violu svou těm jen, těm jen hraji,
jž k ránu v nocích nejistých do dáleč naslouchají...

Mé melodie chtějí mít smutek všeho toho,
co rostlo, vykvetlo a zrálo marně, pro nikoho.

A mít toho naději a neurčitou něhu,
co vzkličiti chce v těžké púdě dalekého běhu,

A mít zvuk, jenž nesmělý, přec jemný, smysly mámi,
jak chvění silných drátů utlumených sordinami.

Případ Hlaváček –

The screenshot shows a web browser window displaying the page for 'Mstivá kantilena' by Karel Hlaváček on the website 'Česká elektronická knihovna'. The browser's address bar shows the URL 'http://www.ceska-poezie.cz/cek/sbirka/?id=251'. The page title is 'Hlaváček, Karel: Mstivá kantilena (1898)'. The page content includes a table of metadata, a list of links, and two columns of text describing the book's publication details and the author's information.

Česká elektronická knihovna
Plnotextová databáze české poezie 19. a počátku 20. století

Hlaváček, Karel: Mstivá kantilena (1898)

[Text sbírky bez obsahu](#) | [Text sbírky s obsahem](#) | [Statistika sbírky](#) | [Nápověda](#)

Verze: ediční diplomatická obě současně

[Údaje o knize](#) | [Popis knihy](#) | [Ediční poznámka](#) | [Obrazový doprovod](#) | [Uživatelské poznámky](#)

Podtitul:	Básně
Nakladatelské údaje:	Stivín, Emanuel; Moderní revue (Kniha, tato byla dotištěna dne 8. dubna 1898 na strojích Emanuela Stivína knihtiskaře v Praze II-259 - Pro vydavatelstvo Moderní revue v Praze I-278)
Místo:	Praha

MSTIVÁ KANTILENA

[1] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

TĚTO KNIHY VYDÁNO BYLO 114 VÝTISKŮ NA HOLLANDU S ÚVODNÍ MÉDIRYTINOU AUTOROVOU – PRVÝCH 14 EXEMPLÁŘŮ JE ČÍSLOVÁNO A OPATŘENO AUTOGRAFEM SPISOVATELOVÝM (MIMO PRODEJ) ČÍSLO

[2] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

KAREL HLAVÁČEK
MSTIVÁ KANTILENA
BÁSNĚ
VYDAVATELSTVO MODERNÍ REVUE PRAHA POŠTOVSKÁ ULICE 32 – MDCCCXCVIII – VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA

[3] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

MSTIVÁ KANTILENA

[1] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

TĚTO KNIHY VYDÁNO BYLO 114 VÝTISKŮ NA HOLLANDU S ÚVODNÍ MÉDIRYTINOU AUTOROVOU – PRVÝCH 14 EXEMPLÁŘŮ JE ČÍSLOVÁNO A OPATŘENO AUTOGRAFEM SPISOVATELOVÝM (MIMO PRODEJ) ČÍSLO

[2] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

KAREL HLAVÁČEK
MSTIVÁ KANTILENA
BÁSNĚ
VYDAVATELSTVO MODERNÍ REVUE PRAHA POŠTOVSKÁ ULICE 32 – MDCCCXCVIII – VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA

[3] [img alt="document icon"] [img alt="book icon"]

Případ Hlaváček – 2

Hlaváček, Karel: Sokolské sonety | Sbírka | Česká elektronická knihovna - Windows Internet Explorer
http://www.ceska-poezie.cz/cek/sbirka/?id=253

Česká elektronická knihovna
Plnotextová databáze české poezie 19. a počátku 20. století

Hlaváček, Karel: Sokolské sonety (1894)
[Text sbírky bez obsahu](#) | [Text sbírky s obsahem](#) | [Statistika sbírky](#) | [Nápověda](#)
Verze: ediční diplomatická obě současně

[Údaje o knize](#) | [Popis knihy](#) | [Ediční poznámka](#) | [Obrazový doprovod](#) | [Uživatelské poznámky](#)

v některých případech se vyskytují chyby, které byly opraveny. Údaje o knize | Popis knihy | Ediční poznámka | Obrazový doprovod | Uživatelské poznámky
výjimečně pouze ve dvou případech: *řek', jenž's*. Neměníme verzály ve významově zdůrazněných slovech (Sokol, Sokolství) ani u adjektiv utvořených z vlastních jmen a v apelativizovaných případech (*Bianického* voji, *Rýnskému* splavu, *Donquixotada*). Nepravujeme zvýraznění části věty interpunkčním znaménkem, za nímž věta dále pokračuje (s. 14, ř. 8. s. 26, ř. 3 zdola), ani apoziopezní ukončení pouze pomlčkou (s. 11, ř. 4 zdola, s. 28, ř. 8). Počet teček v apoziopezi sjednocujeme na tři, neboť rozlišení zde nepovažujeme za významotvorné. V některých případech je ve větě pokračující do další strofy na začátku této strofy užitá verzála - nerespektujeme toto čisté grafické řešení a nahrazujeme ji minuskou (např. s. 21, ř. 6 a ř. 3 zdola - srovnej např. s. 12, ř. 3 zdola, s. 13, ř. 3 zdola, kde strofa pokračuje běžné minuskou).

<p>KAREL HLAVÁČEK</p> <p>SOKOLSKÉ SONETY</p> <p>V PRAZE Tiskem a nákladem knihtiskárny J. Stolaře 1895</p>	<p>KAREL HLAVÁČEK</p> <p>SOKOLSKÉ SONETY</p> <p>V PRAZE Tiskem a nákladem knihtiskárny J. Stolaře 1895</p>
--	--

<p>Prolog.</p> <p>V tu dobu rozvratu, kdy žijem ponižení, v tu dobu, zviřenou předtuchou neurčitou, v tu dobu, v potupy kdy žijem zvrcholení, v tu dobu úpadku, již ku zhroutení spítou,</p> <p><i>J</i>da hrdě, sonete můj – doufáš pochopení?... Všem podej na pozdrav svou ruku mozolitou, mluv tónem intimním, mluv tónem rozhořčení: však nevnučuj se <i>nikde</i>... Cestu kamenitou</p>	<p>Prolog.</p> <p>V tu dobu rozvratu, kdy žijem ponižení, v tu dobu, zviřenou předtuchou neurčitou, v tu dobu, v potupy kdy žijem zvrcholení, v tu dobu úpadku, již ku zhroutení spítou,</p> <p><i>J</i>da hrdě, sonete můj – doufáš pochopení?... Všem podej na pozdrav svou ruku mozolitou, mluv tónem intimním, mluv tónem rozhořčení: však nevnučuj se <i>nikde</i>... Cestu kamenitou</p>
---	---

BrnoPrednaska... Ustav pro Česko... Microsoft Powe... Česká elektronic... Hlavni stránka | ... Hlaváček, Karel ... CS < 15:02

Případ Hlaváček – 3

160 **Mojí přáteli — Jakob Deml**

lostně exaltace, již chce básník sjednotit své bytí se vším stvořeným a tak proměnit smrt v integrální součást života („A budu-li jak ty květinou, všechno se rázem změní, a mnohé věci pomínou, snad také utrpení“ — *Tulipán*). Láska, měnící vztah subjekt-objekt, dává klíč k životu, její mocí překlene člověk propast, která ho dělí od druhého i od světa přírody a věcí. Jakmile je tato propast překlenuta, vše souzní se vším, příroda i věci kolem nás se stávají našimi bratry a sestrami, nabízejí nám své barvy, tvary i vůně jako nepřeberný zdroj krásy. Tato proměna, dosažená vzepětím básnickova citu, představuje základní hybnou sílu Demlovy básnické aktivity v *Mých přátelích*. Jeho exaltovaný poměr k realitě také výrazně ovlivňuje formální výstavbu těchto básní v próze a je nositelem silné dramatičnosti. Hlas lyrického subjektu se táže, prosí, apeluje, květinu konejší a usmívá — hlasy se proplétají a vytvářejí jakýsi snový dialog, plný zámků a nezodpovězených otázek. Do volně plynoucí prózy vpadá zcela neočekávaně verš symbolistické hudebnosti, jindy přerývaný, záměrně arytmičtý rozhovor, a tak vzniká zvláštní osobitý tvar, jež bychom mohli nazvat melickou prózou. I když se v *Mých přátelích* pohybujeme ve snovém světě básnickovy imaginace, kde není ani času, ani lidí, přesto nejsme v říši podvědomí a surrealistických nahodilostí. Vše je demlovsky „uzemněno“, pod konturami snové vize je pevná půda rodné tasoovské krajiny (na Českomoravské vysočině) s její květinou, probleskuje zde tvář mrtvé matky a milované sestry Matytky i zážitky z žetby a z neustále prožívané katolické liturgie.

Základ pro čtenářské vnímání *Mých přátel* tvoří pochopení Demlovy zvláštní osobité obraznosti („... žádný hlas a žádné písmeno se nevyrovná vidění“ — *Lilie bílá*), která má v podstatě bipolární charakter; na jednom pólu je až mysticky vizionářská, druhý její pól pak představuje silná smyslovost. Jednotlivé názvy květin jsou jakými tematickým klíčem k plynoucímu toku představy a obrazů, jenž byl vyvolán básnickovým setkáním s realitou. Stačť nepatrný dotek, okouzlení barvou, vůní či tvarem a básník svou obrazností vše proměňuje a staví do nových a nečekaných souvislostí. Jedna asociace střídá druhou a každá z nich vyvolává bezmála neodhadný proud představovaných souvztažností a vzpomínek, které pak dohromady vytvářejí Demlův zvláštní snový reálný básnický svět.

V složeném půdorysu Demlova díla představují *Mojí přáteli* spolu s knižkou básní v próze *Miriam* (1916) jakýsi protipól k dvěma vrcholným knižkám básnickova prvního tvůrčího období (*Hrad smrti* — 1912, *Tanece smrti* — 1914), jež jsou přeplněny temnou úzkostí o bytí člověka, které je neustále negováno smrtí. Z tohoto drama-

161 **Mojí přáteli — Jakob Deml**

tického konfliktu života a smrti hledá Deml východisko a nachází je v pokorné a všeobjímající lásce ke všemu živému. V *Miriam* je to láska k ženě, v *Mých přátelích* je to pak láska k přírodě, květinám a lidem.

Mojí přáteli jsou rozhodně nepopulárnějším a nejčastěji vydávaným Demlovým dílem; básník na něm pracoval bezmála až do smrti. Neustále přebudovával kompozici sbírky, měnil rozmištění jednotlivých částí a rozmnožoval jejich počet. Moji přáteli nejsou ovšem jen jedním z klíčových děl pro poznání složité a rozporuplné tvorby Jakuba Demla. Sahrály i významnou silou v kontextu moderní české poezie. Svým až milostným a netradičním vztahem k přírodě pomáhaly rozbit konvenční schéma přírodní lyriky. A svou básnickou metodou, založenou na virtuózním sdružování asociací, anticipovaly nejen z impulzů budoucí poetistické a surrealistické avantgardy; proto také V. Nezval v *Moderních básnických směrech* neváhal označit Jakuba Demla za jednoho z nejautentičtějších předchůdců české básnické avantgardy.

jm

Mstivá kantiléna - Karel Hlaváček 1898

Sbírku tvoří jedenáct veršovaných básní a jedna báseň v próze; cyklický charakter celku je zdůrazněn tím, že jednotlivé básně jsou bez titulů, nesou jen označení číslicemi I—XII. Jednotu jim vstáváje společně téma vzdochu a msty. Toto téma je programově nastíněno již ve vstupní básni, jež je sice soustředěna k intimně citovému, milostnému vztahu, zároveň však prozrazuje motivaci nové tematiky (hlad a touha mstit se) i proměnu lyrického subjektu, jenž revoltuje proti nemůžné pokornému, oddanému obdivu k milence a uchyluje se k drsnému, mstivému zpěvu. A poté již následují odsubjektivované samostatné výjevy, baladické zkratky a přízračné vize, obrazy lidského hoře, utrpení i kruté msty, obrazy bouřících se šivanců a vyděděnců. Básník je vesměs situuje do historie, kde pro ně nalézá rozmanité předobrazy. Jednou je to revolta Geusů, holandských vzbouřenců proti španělským vojákům a církevním utlačovatelům, kteří uchvátili zemi (II., XII.), podruhé vzpoura sedláků proti bohu v blasfemické modlitbě mužů toužících nejen po chlebu, ale — k vlastní hanbě a vzteku — i po ženách, jež jim hladem pomfely (III.). Jindy můžeme za gesty msty nalézat vzdálené ohlasy německých seškových válek (IX.) i osudů sekty novokřtěnců, která spojovala radikální náboženské reformy se sociálně revoluční

Případ Hlaváček – 3

99 H

vládou silného domácího panovníka, v *Kolumbovi* (1915) mužnou touhou po svobodě a činu a objevitelkou všichni navzdory domácí marnosti.

Po první světové válce se Hilbertovo vybrocené individualistické stanovisko přetvářící lidskou hromadnost jako intelektuálně a morálně méněcenný dav rychle proměňovalo v nezakrytý politický konzervatismus. V publicistické i literární činnosti se Hilbert stával obhájcem buržoazní společnosti a pilně její ideologie před nebezpečím revolučního rozvratu, „materialismem a relativismem“. Hilbertova dramata se stávají pamphletickou polemikou se socialistickými ideály (*Druhý běh*, 1924); po stránce dramatické techniky se přibližují typu napínavé hry se složitě konstruovanými zápletkami, jež těží z účinnu řady senzačních motivů a časově politických reminiscencí. Vedle těchto her s otevřeně reakční společenskou tendencí psal Hilbert ve 20. letech veselohry a činohry (*Irena*, 1929), navazující na francouzskou konverzační komedii.

Karel Hlaváček

/ 1874-1898 /

Báseň, přední představitel české dekadentní a symbolistické poezie; krizi člověka zmataného sociálními i národnostními rozpory konce století vyjádřil v náladových, melancholicky teskných básních, osnovaných především na zvukových kvalitách verše.

Karel Hlaváček se narodil 29. 8. 1874 v rodině líbeňského dřeláka. Od r. 1889 studoval na české vyšší reálné škole v Karlíně. V této době patřil mezi nejaktivnější cvičence tříleté jednoty Sokol v Líbni. Po maturitě (1892) se zapsal jako mimořádný posluchač na pražskou filozofickou fakultu, kde studoval moderní jazyky. Od r. 1893 psal do časopisu *Sokol zprávy*, pojednání i verše. Vypomáhal v deníku *Národní listy*, navštěvoval kreslířský kurs při uměleckoprůmyslové škole a účastnil se r. 1895 organizačně a publicisticky III. všeobecného sletu v Praze. V prosinci 1895 byl poslán jako voják do italského Tridentu, ve stejné době vyšla jeho první sbírka, k níž se již tehdy stavěl odmítavě. V r. 1895 začal spolupracovat s *Moderní reval*, tiskl zde svou dekadentní a symbolistickou lyriku a výrazně kritiky, s pomocí redakce vydal své sbírky básní. Pro *Moderní reval* Hlaváček nakreslil řadu kreseb, portrétů, exlibris, vinět a ornamentaci, ilustracemi doprovodil knihy O. Březiny, A. Sovy, J. Karáska aj. V r. 1898 těžce onemocněl a 15. 6. v necelých čtyřicetiletých letech zemřel v Praze-Líbni na tuberkulózu.

Hlavní téma Hlaváčkových raných veršů je mravní idea sokolství. Hlaváček byl nejen nadšený sokoláký publicista, ale snažil se nalézt pro

[Slovník českých spisovatelů 19. a počátku 20. století v Edici E](#)

Případ Hlaváček – Frekvenční slovník

Mstivá kantiléna

oči

večer

marno

básník

hledejte

geuzové

barbaři

zvony

ženy

Sokolské sonety

síla

práce

sonet

zrak

boj

člověk

doba

národ

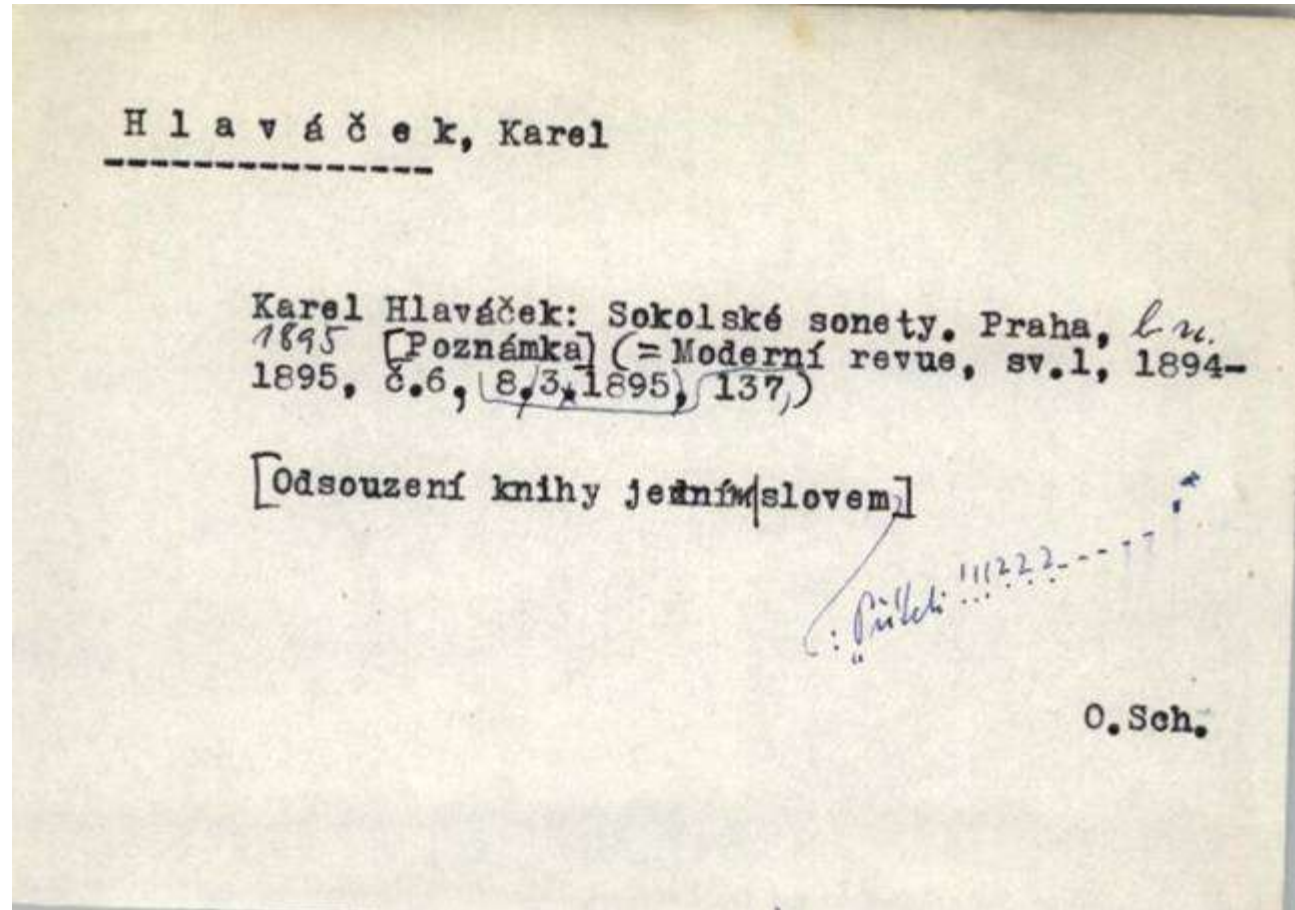
srdce

sval

Případ Hlaváček –

nejkratší kritika
v dějinách české
Literatury

([klik](#))

Případ Havel

ht

The screenshot shows a web browser window displaying the online dictionary 'Slovník české literatury po roce 1945'. The page features a black header with the title in white. Below the header, there is a portrait of Václav Havel on the left and a detailed biographical text on the right. The text describes his family background, education, and career as a playwright, journalist, and politician. It mentions his involvement in the samizdat movement and his role in the Velvet Revolution. The browser's address bar shows the URL 'www.slovnikeskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=317'. The taskbar at the bottom shows several open applications, including 'Slovník české...', 'Microsoft Po...', 'Česká elektro...', 'Hlavní stránk...', 'Hlaváček, Kar...', and 'Lexikon česk...'.

SLOVNÍK české literatury PO ROCE 1945

Václav HAVEL

* 5. 10. 1936, Praha
† 18. 12. 2011, Hrádeček (u Trutnova)

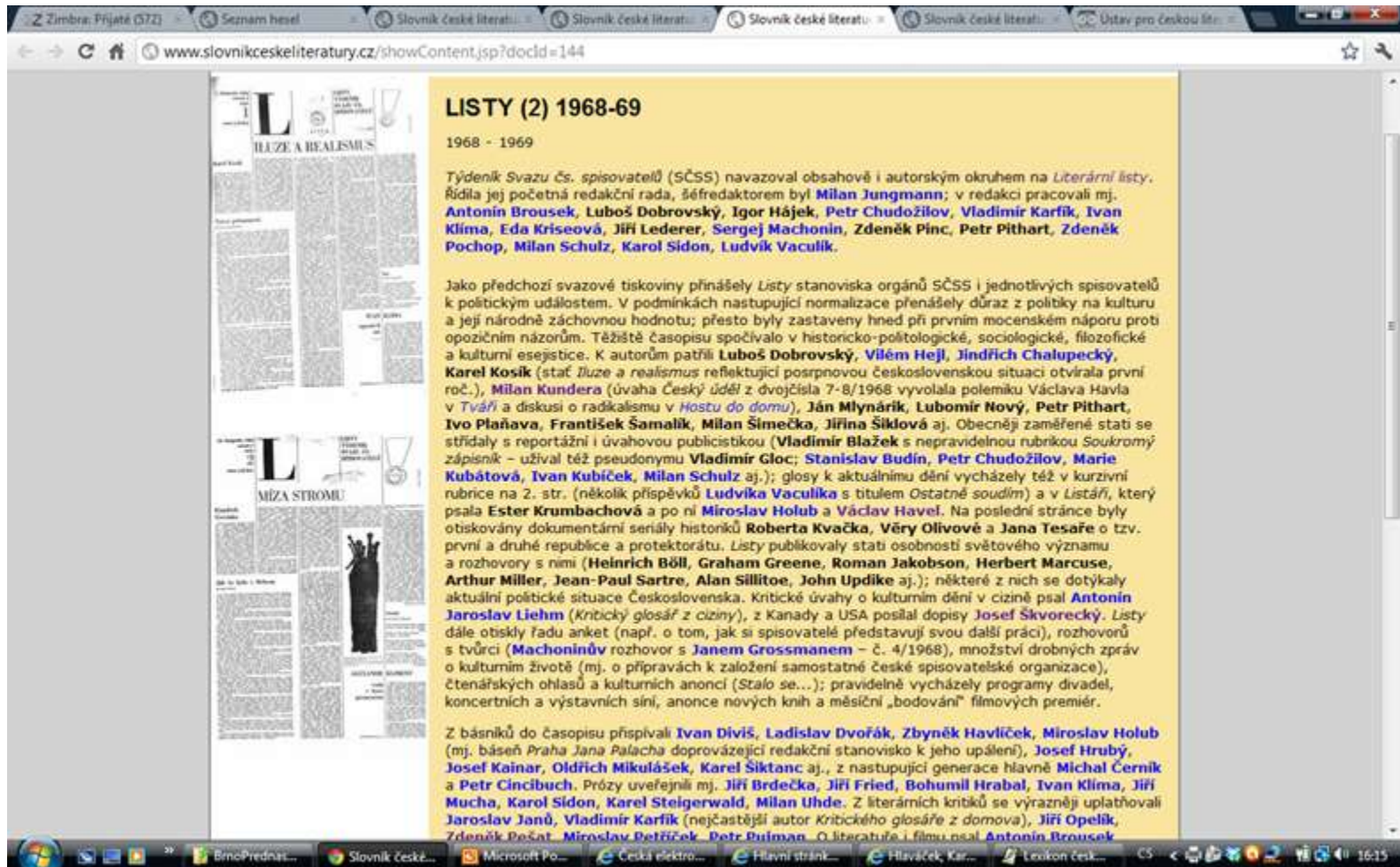
Dramatik, esejista, politik

Pocházel ze známé pražské podnikatelské rodiny. Dědeček Václav Havel (1861–1921) postavil palác Lucerna, otec Václav M. Havel (1897–1979), autor osmidílných memoárů (*Mé vzpomínky*, 1993), vybudoval vilovou čtvrť Barrandov. Strýc Miloš Havel (1899–1968), filmový podnikatel, vystavěl barrandovské ateliéry. Dědeček z matčiny strany Hugo Vavrečka (1880–1952) byl redaktorem, diplomatem, ředitelem Bařových závodů a přiležitostným spisovatelem (pod pseudonymem Hugo Vavris: *František Leříček ve službách Sherlocka Holmesa*, 1908), Manželky Olga, roz. Špíchalová (1933–1996, sňatek 1964) a Dagmar, roz. Veřkmová (*1953, sňatek 1997). Václav Havel nastoupí roku 1947 na výběrovou internátní školu krále Jiřího v Poděbradech, odkud byl v roce 1950 z politických důvodů vyloučen a povinnou školní docházku dokončil v Praze. V roce 1951 získal místo chemického laboranta v Ústavu organické chemie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a ve stejném roce se zapsal k tzv. večernímu studiu Gymnázia ve Štěpánské ulici, kde roku 1954 maturoval. V téže době spoluzakládá neformální generační sdružení Šestatřicátníci, které vydávalo strojoepisný časopis *Rozhovory* 36. Roku 1955 začal studovat ekonomku dopravy na Ekonomické fakultě ČVUT, školu však nedokončil. V letech 1957–1959 absolvoval základní vojenskou službu, 1959–1960 pracoval jako jevištní technik v pražském Divadle ABC. V letech 1960–1968 byl nejprve jevištním technikem, později asistentem režie a dramaturgem Divadla Na zábradlí, kde byly poprvé uvedeny jeho hry. V letech 1962–1966 vystudoval dramaturgii na DAMU. Poté byl až do roku 1989 ve svobodném povolání (s výjimkou roku 1974, kdy pracoval jako dělník v trutnovském pivovaru). V roce 1965 byl členem redakční rady literárního měsíčníku *Tvář*, předsedou Aktivu mladých spisovatelů SČSS, roku 1968 předsedou Kruhu nezávislých spisovatelů. 1969 byl obviněn z podvracení republiky, od roku 1970 nesměl oficiálně publikovat. 1. 11. 1975 se v Horních Počemicích konalo ochotnické představení **Žebrácké opery**, jež se stalo záminkou pro rozsáhlou policejní akci proti autorovi, hercům i některým divákům. Téhož roku Havel založil samizdatovou Edici Expedice. V roce 1977 byl spoluzakladatelem a jedním ze tří prvních mluvčích Charty 77; ve stejném roce vzat do vyšetřovací vazby a odsouzen podmíněně na čtrnáct měsíců pro poškozování zájmů republiky v cizině. Roku 1978 spoluzaložil VONS (Výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných). V roce 1979 byl odsouzen na čtyři a půl roku nepodmíněně za podvracení republiky (vyšetřovací vazba v Ruzyni, věznění v Heřmanicích a Pízni-Borech). V roce 1983 mu byl ze zdravotních důvodů výkon trestu přerušen. V letech 1986–1989 byl Havel členem akční rady samizdatového časopisu *O divadle*; v roce 1987 byl jedním z iniciátorů vydávání nezávislých literárních novin a od srpna 1989 byl členem redakční rady *Reflex* 1989.

www.slovnikeskeliteratury.cz

[Slovník české literatury po roce 1945 on-line](http://www.slovnikeskeliteratury.cz)

Případ Havel

LISTY (2) 1968-69
1968 - 1969

Týdeník Svazu čs. spisovatelů (SČSS) navazoval obsahově i autorským okruhem na *Literární listy*. Řídila jej početná redakční rada, šéfredaktorem byl **Milan Jungmann**; v redakci pracovali mj. **Antonín Brousek**, **Luboš Dobrovský**, **Igor Hájek**, **Petr Chudožilov**, **Vladimír Karfík**, **Ivan Klíma**, **Eda Krisevová**, **Jiří Lederer**, **Sergej Machonin**, **Zdeněk Pinc**, **Petr Píthart**, **Zdeněk Pochop**, **Milan Schulz**, **Karol Sidon**, **Ludvík Vaculík**.

Jako předchozí svazové tiskoviny přinášely *Listy* stanoviska orgánů SČSS i jednotlivých spisovatelů k politickým událostem. V podmínkách nastupující normalizace přenášely důraz z politiky na kulturu a její národně záchovnou hodnotu; přesto byly zastaveny hned při prvním mocenském náporu proti opozičním názorům. Těžiště časopisu spočívalo v historicko-politologické, sociologické, filozofické a kulturní esejistice. K autorům patřili **Luboš Dobrovský**, **Vilém Hejčík**, **Jindřich Chaloupecký**, **Karel Kosík** (stať *Iluze a realismus* reflektující posrpnovou Československou situaci otvírala první roč.), **Milan Kundera** (úvaha *Český úděl* z dvojčísla 7-8/1968 vyvolala polemiku Václava Havla v *Tváři* a diskusi o radikálismu v *Hostu do domu*), **Ján Mlynárik**, **Lubomír Nový**, **Petr Píthart**, **Ivo Plaňava**, **František Šamalik**, **Milan Šimečka**, **Jiřina Šiklová** aj. Obecněji zaměřené stati se střídaly s reportážní i úvahovou publicistikou (**Vladimír Blažek** s nepravidelnou rubrikou *Soukromý zápisník* – užíval též pseudonymu **Vladimír Gloc**; **Stanislav Budín**, **Petr Chudožilov**, **Marie Kubátová**, **Ivan Kubíček**, **Milan Schulz** aj.); glosy k aktuálnímu dění vycházely též v kurzivní rubrice na 2. str. (několik příspěvků **Ludvíka Vaculíka** s titulem *Ostatné soudím*) a v *Listách*, které psala **Ester Krumbachová** a po ní **Miroslav Holub** a **Václav Havel**. Na poslední stránce byly otevírány dokumentární seriály historiků **Roberta Kvačka**, **Věry Olivové** a **Jana Tesaře** o tzv. první a druhé republice a protektorátu. *Listy* publikovaly stati osobností světového významu a rozhovory s nimi (**Heinrich Böll**, **Graham Greene**, **Roman Jakobson**, **Herbert Marcuse**, **Arthur Miller**, **Jean-Paul Sartre**, **Alan Sillitoe**, **John Updike** aj.); některé z nich se dotýkaly aktuální politické situace Československa. Kritické úvahy o kulturním dění v cizině psal **Antonín Jaroslav Liehm** (*Kritický glosář z ciziny*), z Kanady a USA posílal dopisy **Josef Škvorecký**. *Listy* dále otevíraly řadu anket (např. o tom, jak si spisovatelé představují svou další práci), rozhovorů s tvůrci (**Machoninův** rozhovor s **Janem Grossmanem** – č. 4/1968), množství drobných zpráv o kulturním životě (mj. o přípravách k založení samostatné české spisovateléské organizace), čtenářských ohlasů a kulturních anoncí (*Stalo se...*); pravidelně vycházely programy divadel, koncertních a výstavních síní, anonce nových knih a měsíční „bodování“ filmových premiér.

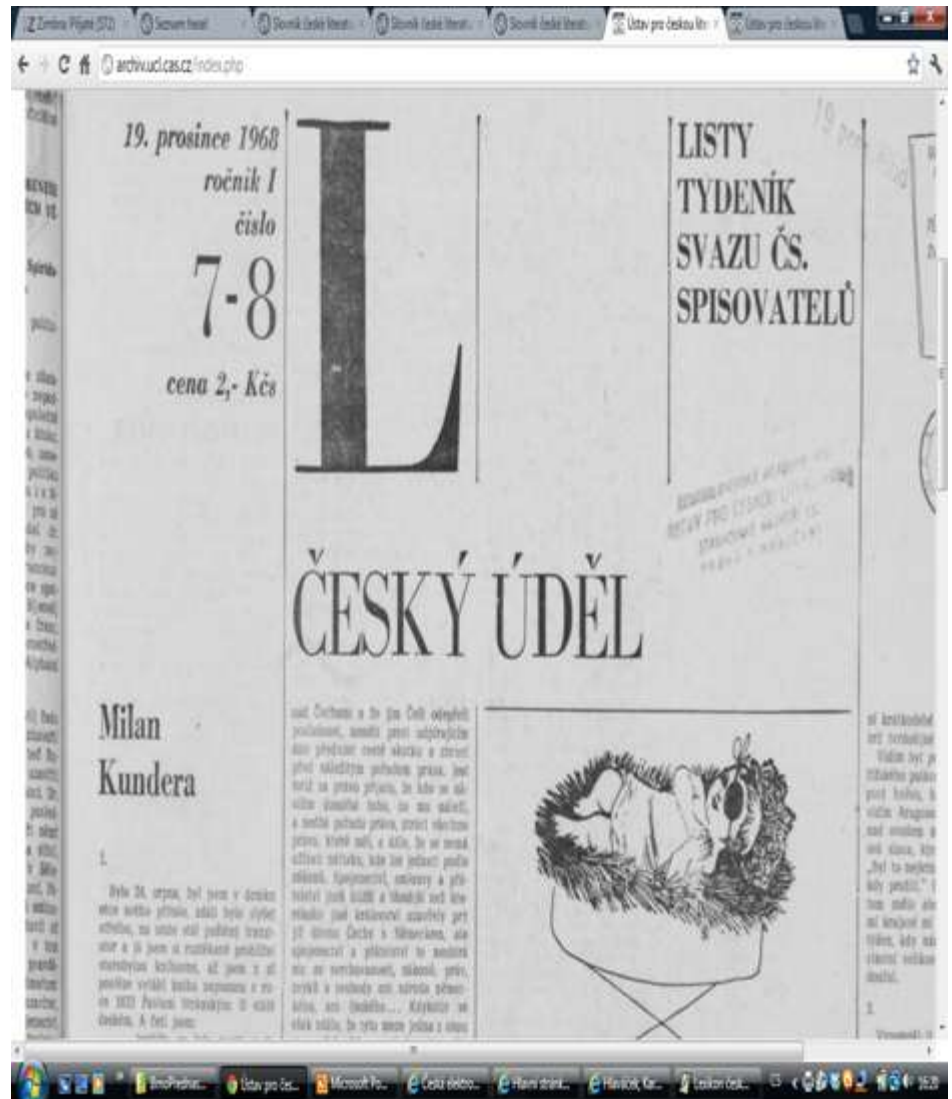
Z básníků do časopisu přispívali **Ivan Diviš**, **Ladislav Dvořák**, **Zbyněk Havlíček**, **Miroslav Holub** (mj. báseň *Praha Jana Palacha* doprovázející redakční stanovisko k jeho upálení), **Josef Hrubý**, **Josef Kainar**, **Oldřich Mikulášek**, **Karel Šiktanc** aj., z nastupující generace hlavně **Michal Černík** a **Petr Cincibuch**. Prózy uveřejnil mj. **Jiří Brdečka**, **Jiří Fried**, **Bohumil Hrabal**, **Ivan Klíma**, **Jiří Moucha**, **Karol Sidon**, **Karel Steigerwald**, **Milan Uhde**. Z literárních kritiků se výrazněji uplatňovali **Jaroslav Janů**, **Vladimír Karfík** (nejčastější autor *Kritického glosáře z domova*), **Jiří Opelík**, **Zdeněk Pořat**, **Miroslav Petříček**, **Petr Pulman**. O literatuře i filmu psal **Antonín Brousek**.

Případ Havel

- Milan Kundera:
 - *Český úděl*, Listy 7-8/1968
 - Digitální archiv časopisů ÚČL ([klik](#))

- Václav Havel:
 - *Český úděl?*, Tvář 1969

Knihovna Václava Havla ([klik](#))

Případ Weiner - 1

The screenshot shows a Windows Internet Explorer browser window displaying a page from the 'Česká elektronická knihovna' (Czech Electronic Library). The page title is 'Weiner, Richard: Mezopotamie | Obrazová podoba sbírky | Česká elektronická knihovna - Windows Internet Explorer'. The URL is 'http://www.ceska-poezie.cz/cek/obri/Tid=1364'. The page content includes the library's logo and name, the title 'Obrazová podoba sbírky: -?- Weiner, Richard: Mezopotamie (1930)', and navigation links for 'Obsah: žádný | textový | náhledy' and 'Textový přepis: zobrazovat | nezobrazovat'. Below this, there are links for 'Předchozí' and 'Následující', and the text 'První strana obálky'. The main image is the cover of the book 'Richard Weiner Mezopotamie', featuring the title in large red letters on a light green background. The browser's taskbar at the bottom shows several open applications, including 'BinoPre...', '2 Goo...', '3 Micr...', 'Lexikon...', 'Česká el...', 'Hlavní st...', 'Weiner, ...', and 'Hand-ou...'. The system clock shows '17:08'.

Případ Weiner - 2

Weiner, Richard: Mezopotamie | Obrazová podoba sbírky | Česká elektronická knihovna - Windows Internet Explorer
http://www.ceska-poezie.cz/celo/obr/?id=1364&obsaha;text&prepisiw.prepis&idscana=3

 Česká elektronická knihovna
Plnotextová databáze české poezie 19. a počátku 20. století

Obrazová podoba sbírky: -?-
Weiner, Richard: Mezopotamie (1930)

Obsah: [žádný](#) | [textový](#) | [náhledy](#) | Textový přepis: [zobrazovat](#) | [nezobrazovat](#)

[← Předchozí](#) [Text této strany](#) [Následující →](#)

Strana 5

SNEBEVZETÍ SLOVA MEZOPOTAMIE

S místa jež nevím kde už je a klímá
mdourajíc na sluníčko
dívám se skrze zakouřené sklíčko
na náměstí svatého Augustina
Sedím tu za bíledna na výsluní
a za rozuteklými dumami si zpívám
já nejsem žádný Janek spadlý s luny
proto se jim škodolibě posmívám
Andělé vaní vás už se vystřihám
a proč mně šeptáte že vše co na očích mám
je lživou líci jen? Já zpytovat v ní odpirám
Buď chvála lelkům v utěšených nivách
ó Elysium v kterém okřívám
Ó drsné laskání jimž konejší
světa vzhled vezdejší
Vezdejší náměstí svatého Augustina
vezdejší chráme před níž socha Johačina
s mečíkem jenž jí třímá
polekaně se tváří že ho nedá
k vám teda vedla stopa děda Vševěda
k vám kameny a zpečetěná zemi
nad jejichž nepovím otázky oněmi

[← Předchozí](#) [Text této strany](#) [Následující →](#)

OBSAH:
[úvodní strana]
První strana obálky
Druhá strana obálky
Strana [1]
Strana [2]
Strana [3]
Strana [4]
Strana 5
Strana 6
Strana 7
Strana 8
Strana 9
Strana 10
Strana 11
Strana 12
Strana 13
Strana 14
Strana 15
Strana 16

I
SNEBEVZETÍ SLOVA MEZOPOTAMIE

S místa jež nevím kde už je a klímá
mžourajíc na sluníčko
dívám se skrze zakouřené sklíčko
na náměstí svatého Augustina
Sedím tu za bíledna na výsluní
a za rozuteklými dumami si zpívám
já nejsem žádný Janek spadlý s luny
proto se jim škodolibě posmívám
Andělé vaní vás už se vystřihám
a proč mně šeptáte že vše co na očích mám
je lživou líci jen? Já zpytovat v ní odpirám
Buď chvála lelkům v utěšených nivách
ó Elysium v kterém okřívám
Ó drsné laskání jimž konejší
světa vzhled vezdejší
Vezdejší náměstí svatého Augustina
vezdejší chráme před níž socha Johačina
s mečíkem jenž jí třímá
polekaně se tváří že ho nedá
k vám teda vedla stopa děda Vševěda
k vám kameny a zpečetěná zemi
nad jejichž nepovím otázky oněmi

Internet | Chráněný režim: Zapnuto 100%
BrnoPre... 2 Goo... 3 Micr... Lexikon ... Česká el... Hlavní st... Weiner, ... Weiner, ... Hand-ou... CS 17:10

Případ Weiner - 3

Weiner, Richard

Grepl : Weiner Richard, Mezopotamie [Básně] /
Praha, A.Srdce 1930 [Poznámka] / Česká osvě-
ta 28, 1931-32, č.4, 159, prosínek 1931 /

[Odmítavý posudek, spíše kuriosita]

Případ Weiner - 4

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Databáze

Nápvěda | Databáze | Hledání 00:59:54 | duplik:0

Detail záznamu

(MFTN#B0648)
(B8090)
IČZ=B9034493

PEŠAT, Zdeněk

Mezopotamie - Richard Weiner, / Zdeněk Pešat Podepsáno zp.
In: Slovník básnických knih. - Praha 1990. - S.154-157

rod. stu
-> **Mezopotamie**. [sbírka básní] / Richard Weiner. - 1930
[Slovníkové heslo - analytická studie.]

05. 03.09.01

ss

Adresa: Na Florenci 3/1420, 110 00 Praha 1
Telefon: +420 234 612 111
Vaše připomínky k databázím poslejte na e-mail isis@ucl.cas.cz

© 2010 WebActive s.r.o.

Weiner - kuriozita.18 4listek_final.gif Zobrazit veškeré stahování...

BrnoPre... 2 Goo... 3 Micr... Lookon... Česká el... Hlavní st... Weiner, ... Weiner, ... Hand-ou... 17:17

Případ Weiner - 5

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying www.ucl.cas.cz/edicee/data/prinucky/obsah/SBK/49.pdf. The main content area is a PDF document with two columns of text. The left column contains a biographical introduction to Richard Weiner, mentioning his works like 'Mnoho nocí' and 'Zitířil s kalichem'. The right column discusses the spontaneity of his poetry, contrasting it with traditional metrics and highlighting his use of assonance and rhythm. Below the main text, there are two smaller sections, each with a page number (156 and 157) and the title 'Mezopotamie — Richard Weiner'. The bottom of the browser shows a Windows taskbar with various icons and the system clock at 17:05.

proto ani Wolkerův tragický patos, vypětí vůle, je samozřejmý; naopak J. Wolker sám v recenzi varoval před přílišnou tvůrčí snadností, nedostatkem „kázně“, laciným „komunistickým versováním“. Z odstavu vyvstávají především společné rysy generačního vystoupení a společný půdorys české proletářské poezie z počátku dvacátých let vymezený zvláště **HOSTEM DO DOMU a TĚŽKOU HODINOU** Jiřího Wolfera, Horovým: **PRACUJÍCÍM DNEM, NESROZUMITELNÝM SVATÝM A. M. PŮI** (s nímž bylo Město v slzách často společně recenzováno), **HUDBOU NA NÁMĚSTÍ** Jindřicha Hofejšího. V úctě k věcem, v hmotnosti vnímání reality a jistě až hravě samozřejmosti, s níž byl rekonstruován myšlenkový svět proletáře, se ve sbírce již pod vlivem revolučního asketismu zračil příštích básníkův vývoj ke sbírce *Samá láska* (1923), která podle svého doslovu měla být „druhous polokouzlí“ debutu, jeho „jednak rozvinutím, jednak protipólem“, neboť znamenala pokus zmířit „vytlané luže o dělníkovi“, měšťácký „mačednicko-patetický nimbus“ a opřevzat jeho sny, duchovní i tělesné radosti.

100

Mezopotamie - Richard Weiner 1930

Báseň, v níž vyvrcholila Weinerova básnická tvorba, patří k druhé, časově pozdější trojici veršovaných knih tohoto autora (spolu se sbírkami *Mnoho nocí*, 1928 a *Zitířil s kalichem, herbářem a kavičkami*, 1929; mezi nimi a těmi sbírkami předcházejícími je desetiletá přestávka). Tuto Weinerovu poezii charakterizuje napětí mezi úpornou konstruovaností a básnickou spontánností. Konstruovanost vyplývá především ze složité jazykové výstavby básně, která viestranne vybočuje ze zvyklosti uplatňovaných v české poezii posledních desetiletí; to vedlo některé kritiky až k tvrzení, že básník dlouholetým pobytem v cizině (působil jako stálý dopisovatel Lidových novin ve Francii) přestal ovládat český jazyk. Hlavní rysy této výstavby tvoří několikastupový systém větných závislostí,

spontánnost nadiebčuje složitost slovníku i veine výstavby a vstřkuje i jim poetický ráz. Zároveň však i tato spontánnost svou alogičností přispívá k základnímu zaměření této poezie: co nejvíce oddálit od sebe výraz a předmět, k němuž poukazuje, a tak zastřít básníkovy subjektivní stavy a pocity, obestřít básně, mířící zpravidla k obecným otázkám lidského bytí a vnitřního života člověka, atmosférou tajemnosti.

V Mezopotamii básnická spontánnost dosáhla svého kulminálního bodu. Uvolnila ještě více básníkovu fantazii, otevřela prostor pro hru s významovou i eufonickou stránkou slova i pro hru asociací řízených často jen stále se opakujícími rýmovými shodami nebo asonancemi. Básníkův jazyk se tu do značné míry zbavuje své dosavadní strojnosti, nabývá na lehkost a přibližuje se soudobému básnickému stylu, a to do té míry, že dobová kritika spojovala Weinerovu spontánnost s vlivy nadrealismu a dadaismu. Ne však zcela právem, protože i zde trvá básníkovu záliba v jazykových bizarnostech, kontrastujících s plynulostí jazyka poetičtější a nadrealistické; Weinerova obraznost i ráz jeho slovních hříček se blíží spíše postupům barokního básnictví, popřípadě básnictví obrozeneckého nebo folklórního. Sem spadá např. užívání zdrobečlin (Moravěnka, boubečinka, ostrulěnky aj.), gramatických rýmů a asonancí (z 39 veršů básně *Jest revnicko* je 28 zakončeno gramatickým rýmem na slovo zapírali v jeho obměnách) i uplatňování rytmických nepravdělností, zvláště nešod přízvuku v rýmových dvojicích (pochodeň — pramení oheň, vřítat švaná — v posteli satana).

Nejvýznamnější rozdíl proti soudobé avantgardní poezii pak lze sledovat v samém pojetí těžiště básnické tvorby; to u Weinerja spočívá v reflexivní a meditační složce (která je nadto silně metafyzicky zabarvená), v soustředění k tíživým otázkám lidské existence. Tuto atmosféru navozuje hned vstupní rozsáhlá básně *Snebetví slova Mezopotamie*, vytvářející polyfonní proud představ, v němž se prolíná realita se snem, přítomnost s minulostí a v němž dochází k fantastickým proměnám věcí. Začíná sice idylickým lčením náměstí a jeho vědního života, jak ho z pouliční kaviárny poroučuje lelkující divák, ale vzápětí se sem vkřádají pochybnosti vyvolané naleptáváním anděla, že vše, co divák má na očích, je „lživou lici

156 Mezopotamie — Richard Weiner

jen“, „edenským snem čehoi čeho není“. Tedy hned na začátku knihy se vyznačují základní otázky bytí, existence světa. Básnickým zápasem o poznání povahy této existence se pak stává celá skladba,

157 Mezopotamie — Richard Weiner

s pozemským životem, neboť „Mezopotamie je zemi mezi proudy / a my zas řekou kterou ráje vroubí / a řeka břehy břehy řeku soudí“. Tak se uzavírá Weinerova skladba i celé jeho básnické dílo, jež

4listek_final.gif

Zobrazit větší stahování...

Další informační zdroje ÚČL AV ČR

- Databáze České literární osobnosti ([klik](#))
 - autoritní záznamy: spisovatelé, publicisté, vědci
 - 30 tisíc záznamů, 18 tisíc zpřístupněno přes internetové rozhraní
- Databáze literárních cen ([klik](#))
 - ceny, laureáti, poroty
- Digitální archiv populární literatury ([klik](#))
 - Specializace na sešitové povídky konce 19. a první poloviny 20. století

ÚČL AV ČR...

...na sociálních sítích ([klik](#))

facebook Hledat osoby, místa a obsahy Pavel Janáček Najít přátele Hlavní stránka

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.
 To se mi líbí (903) · Místní seznam (49) · Lidé, kteří tam byli (1)

Organizace
 Jsme vědecký ústav, který zaplňuje základní výzkum české literatury od počátků do současné doby.

Organizace · 903 · Praha · Mapa · Úspěšnost

Nečtenářské

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i. sdílel(a) odkaz.
 Před 28 hodinami

Právě vyšlo druhé letošní číslo časopisu Česká literatura, jež je věnováno tématu filmové adaptace. Po dlouhých desetiletích stagnace, kdy se zájem o vztahy mezi knihou a kinematografi pohyboval na okraji humanitních věd, se studium adapta... Zobrazit více

Vyšlo nové číslo Česká literatura (2/2013)
 www.uct.cas.cz
 Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.

44 Přátelé
 To se mi líbí – Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.

44 · 35

Seřadit stránku s dalšími přáteli

Doporučení

☆☆☆☆

Co se vám na tomto místě líbí?

Daniel Podhradský (komentová(a) odkaz uživatele Nočná Hudba: „O bude, když Nočná hudba nebude?“)

Zora Šimónková (http://www.lovinky.cz/ ne-trebnik...)
 Na 1 Fehibáka odhalí w. F...

Zora Šimónková sdílel(a) příspěvek (aktualizace stavu) uživatele VEČER NÚBŔENŔCH DEPRESŔ.
 Uživatele Melissa Pink se líbí odkaz uživatele Karel Porecký.

Zora Šimónková sdílel(a) příspěvek (aktualizace stavu) uživatele Litoměřko24.cz.

Maria Heggem (komentová(a) příspěvek uživatele Selma Torvund na zdí uživatele Maria Heggem: „Facebook pš skolen!!! Hle Lit...“)

Uživatele Maria Heggem se líbí příspěvek uživatele Niklas Kalva Tessen na vlastní zdí.

Uživatele Maria Heggem se líbí příspěvek uživatele Ingeborg Sofie Hokkene na vlastní zdí.

Uživatele Maria Heggem se líbí příspěvek uživatele Selma Torvund na vlastní zdí.

Zora Šimónková (http://www.lovinky.cz/ zahravniv...)
 Salský princ utratí za...

Zora Šimónková (http://www.lovinky.cz/lonacj/302937...)
 (více z 8007...)

Zora Šimónková
 Olina Stehlová
 Pájo Šimónková

DALŠÍ PŘÁTELÉ (14)

Daniel Podhradský

Q. Hledat

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=374135202626774&set=a.374135185960109.88058.189584767748486&type=1

9:04
 5.6.2013

...a na internetu ([klik](#))

The screenshot shows the website of the Institute of Czech Literature AS CR (Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.). The browser address bar shows www.ucl.cas.cz. The website has a dark red header with the institute's name and logo. Below the header is a navigation menu with links: [Hlavní strana](#), [Aktuality](#), [O ústavu](#), [Pracovníci](#), [Oddělení](#), [Kontakt](#), and [Pro novináře](#). A search bar is located on the right side of the header. The main content area is divided into two columns. The left column contains a list of links: [Projekty](#), [Publikace](#), [Časopis Česká literatura](#), [Akce](#), [Mezinárodní spolupráce](#), [Postgraduální studium](#), [Knihovna](#), [Bibliografické služby](#), [Biografický archiv a staročeská sbírka](#), [Databáze](#), [Slovník české literatury](#), [Česká elektronická knihovna](#), and [Čtenář a čtení v České republice](#). Below these links are sections for [Odkazy](#) and [Objednávka publikací](#). The right column features a search bar with the text "vyhledat" and a red search button. Below the search bar is the heading "Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i." followed by a welcome message: "Vítejte na webových stránkách Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. Jsme vědecký ústav, který zajišťuje základy výzkumu české literatury v jazykovém i teritoriálním vymezení od počátků do současné doby. Vědecká činnost pracoviště zasahuje celé spektrum literárněvědných disciplín: literární historii, teorii literatury, výzkum literární kultury, literárněvědnou lexikografii, editologii a textologii a v neposlední řadě bibliografii a další vědeckou práci s literárněvědnými informacemi. Všechny naše informační zdroje jsou vám bezplatně k dispozici prostřednictvím těchto webových stránek." Below this is a section titled "Aktuality" (News) with three entries: 1. "Přednáška Aleidy Assmannové" (8. 11. od 18:00 v Malém sále AV ČR) with a link to a presentation titled "From Collective Violence to a Common Future: Four Models for Dealing with a Traumatic Past". 2. "Vyšla kniha České literární romantično" (Pod vedením Dalibora Turečka) with a link to a book review. 3. "Přednáška Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v českých zemích" (6. 11. od 17:00 v zasedací místnosti ÚČL AV ČR) with a link to a presentation. Below the news section is a section titled "Studentská konference 'O realismu uměleckém'" (24. - 25. dubna 2013) with a link to a conference. At the bottom of the page is a section titled "Daniela Hodrová převzala Cenu Franze Kafky" with a link to a news article. The Windows taskbar at the bottom shows several open applications, including a browser, a file explorer, and a presentation software.

www.ucl.cas.cz

Svatováclavská bible

- 1. vydání 1677-1715 (1677 Nový zákon, 1712 druhá polovina Starého zákona, 1715 první polovina).
- 2. vydání 1769-71, 3. upr. vydání 1778-80)
- Knihovna ÚČL: 1. vydání
- Překlad z latiny podle tzv. tridentské Vulgáty pořízen českými jezuity (M. V. Šteyer ad.), využity starší české biblické překlady.
- Významná památka barokního písemnictví.
- Vycházela nákladem Dědictví sv. Václava.

